

HUSLAB	PALVELUTUOTANTO, TYÖOHJE
	Sivu 1(3)
	Versio: 9.6.2011
PREANALYTIikka	Laatija: Jukka Suni 9.6.2011
Virologiset näytteet	Tarkastaja: Maija Lappalainen 9.6.2011
Näytteenotto klamydia- ja klamydia-tippuri-tutkimuksia varten	Hyväksyjä: Martti Vaara 9.6.2011
	Katselmoitu: -

Näytteenotto klamydia- ja klamydia-tippuri-tutkimuksia varten

***Chlamydia trachomatis* –nukleiinihappo-osoitus – ensivirtsanäyte**

***Chlamydia trachomatis* -nukleiinihappo-osoitus - tikkunäyte**

***Chlamydia trachomatis* ja *Neisseria gonorrhoeae*-nukleiinihappo-osoitus - ensivirtsa- ja tikkunäyte**

Nukleiinihappo-osoituksella voidaan tutkia ensivirtsanäytteitä, uretrasta, kohdun kaulakanavasta tai silmän sidekalvolta otettuja näytteitä. Myös muut näytteet, kuten nielunäyte, näyte rectumin limakalvolta ja nivelneste ovat mahdollisia. Naisille suositellaan ensisijaisesti servikaalista tikkunäytettä ensivirtsanäytteen sijaan.

Ensiivirtsanäyte: (U-ChtrNhO, KL 4206 ja U-CtGcNhO, KL 4816) Potilaan tulee olla virtsaamatta vähintään 2 tuntia ennen näytteenottoa. Alapesua ei pidä tehdä. Ensimmäiset 20 – 30 ml virtsaa (=ensivirtsa) kerätään tehdaspuhtaaseen keräysastiaan, esimerkiksi pahvi- tai muovimuki, josta siirretään näyteputken mukana olevalla pipetillä noin 2 ml virtsaa ”Aptima Urine Specimen”-putkeen (keltainen putki). Putkessa kahden viivan väli, ”ikkuna”, on merkinä oikeasta tilavuudesta. Korkki suljetaan heti. Näyteputken ”ikkunaa” ei saa peittää tarralapulla. Näytteet säilytetään ja kuljetetaan +2 - +30 °C:ssa tutkivaan laboratorioon. Virtsanäytteet säilyvät huoneenlämmössä 30 päivää. Näytteet on kuitenkin varmintä toimittaa laboratorioon mahdollisimman nopeasti testituloksen luotettavuuden takaamiseksi. Nukleiinihappo-osoitusta varten ei suositella virtsanäytteen pakastamista. Ensiivirtsanäytteiden näyteputkia, tuotenumero 1040, voi tilata suoraan testin toimittajalta: ImmunoDiagnostic Oy, e-mail info@immunodiagnostic.fi tai puhelimitse 03 615370. Näyteputket ovat ilmaisia HUSLAB/Virologian asiakkaille.

Tikkunäytteet: (- ChtrNhO, KL 4807 ja -CtGcNhO, KL 1738): Limakalvolta otetaan näyte käyttäen "Aptima Unisex Swab Specimen Collection Kit" -näytteenottovälineitä välttämättä limaa, märkää ja eritteitä. Tarvittaessa nämä on syytä poistaa steriilillä pumpulitikulla (valkoinen tikku) ennen varsinaista näytteenottoa (sininen tikku). Naisilla näyte otetaan endoserviksistä (kohdun kaulakanava)

pyörittämällä näytteenottotikkua kohdun kaulakanavassa 10-30 sekunnin ajan. Näyte voidaan ottaa myös virtsaputkesta. Vaginaalisenkin näytteen tutkimisesta on lupaavia kokemuksia. Miehillä näyte otetaan virtsaputkesta. Potilaan pitää olla virtsaamatta vähintään 1 h ennen näytteenottoa. Tikku työnnetään virtsaputkeen 2-4 cm syvyyteen ja pyöritetään 2-3 sekunnin ajan. Näytteenoton jälkeen tikku laitetaan "Aptima Swab Specimen" -kuljetusputkeen. **Tikku katkaistaan ja jätetään kuljetusputkeen**, joka suljetaan heti korkilla. **Pumpulitikkua (valkoinen tikku) ei saa laittaa Aptima Swab Specimen kuljetusputkeen. Kuljetusputkeen laitetaan varsinainen näytteenottotikku (sininen tikku).** Näytteet säilytetään ja kuljetetaan +2 - +30 C:ssa laboratorioon. Tikkunäytteet säilyvät tutkimuskelpoisina huoneenlämmössä 60 päivää. Näytteet on kuitenkin varmintaa toimittaa laboratorioon mahdollisimman nopeasti testituloksen luotettavuuden takaamiseksi.

Tikkunäytteiden näyteputkia, tuotenumero 1041, voi tilata suoraan testin toimittajalta: Immuno-Diagnostic Oy, e-mail info@immunodiagnostic.fi tai puhelimitse 03 615370.

Tilauksessa tulee antaa täydellinen toimitusosoite, johon näytteenottovälineet halutaan lähetettäväksi sekä laskutusosoite, joka on HUS-kuntayhtymä, HUSLAB, Yhteispalvelut, hankinnat, PL 720, 00029 HUS. Näytteenottovälineet ovat ilmaiset kyseisen tutkimuksen pyytäjälle, kun tutkimus tilataan HUSLABista.

Muut näytteet: Muut näytteet voidaan lähettää steriilissä tai tehdaspuhtaassa, kierrekorkillisessa 1-2 ml:n polypropeeniputkessa.

HUOM! Samasta näytteestä on mahdollista myös samanaikaisesti tutkia sekä C. trachomatiksen että N.gonorrhoeaen nukleiinihappo; yhteistutkimusta varten on omat tutkimusnimikkeensä ja ohjeensa. Otettaessa N. gonorrhoeae näytettä joko nielusta tai rectumista on viljelynäytteen lisäksi syytä ottaa aina myös vastaava nukleiinihappo-osoitus –CtGcNh0.

***Chlamydia pneumoniae*-DNA-osoitus**

Nukleiinihappo-osoituksella voidaan tutkia tikkunäytteitä, nenänielun imulimanäytteitä, ysköksiä, koepaloja ja nestemäisiä näytteitä, kuten BAL-neste, nivelneste ja selkäydinneste. Näytetikku katkaistaan klamydiaviljelyn kuljetusputkeen joka on sama kuin viruskuljetusputki (Copan UTM-RT®), koepalat ja nestemäiset näytteet lähetetään sellaisenaan tehdaspuhtaassa, kierrekorkillisessa muoviputkessa. Näytteet säilytetään ja kuljetetaan laboratorioon jääkaappilämpötilassa.

Klamydiaviljelynäyte

Chlamydia trachomatis-viljelynäyte otetaan genitaali- tai muulta limakalvolta välttämällä limaa, märkää tai eritteitä, jotka tarvittaessa poistetaan steriilillä pumpulitikulla ennen näytteenottoa. Ihon puhdistukseen ei tule käyttää desinfektioaineita. Näyte otetaan steriilillä, mieluiten metallivartisella dacron- (tai pumpuli-) tikulla, ei puuvartisella eikä hiilitikulla.

Uretranäyte otetaan (potilaan oltua vähintään 1 tunti virtsaamatta) n. 2-4 cm uretran suulta tikun päätä voimakkaasti painaen pyörivällä liikkeellä. Kohdunsuunäyte otetaan liman poistamisen jälkeen kohdun suun sisäpuolelta pyörittämällä näytteenottotikkua voimakkaasti painaen vähintään 10 sekuntia. Silmänäyte otetaan alaluomen sisäpinnalta voimakkaasti pyyhkäisten.

Rectumnäyte otetaan mieluiten rektoskopiassa, jolloin näyte voidaan ottaa puhtaalta epiteeliltä ilman ulostekontaminaatiota. Muilta limakalvoilta näyte otetaan pyyhkäisemällä steriilillä näyt-

teenottotikulla sairaan alueen pintaa. Näytteenottotikku katkaistaan klamydianäytteenottoputkeen esim. liekitettyjen, tukevien saksien avulla. Näyte toimitetaan välittömästi laboratorioon. Mikäli kuljetus kestää yli 24 tuntia, tulee näyte pakastaa -70°C :een ja lähetettävä pakastettuna.

Ainoa erite, josta teemme *C. trachomatis*-viljelyn, on lymphogranuloma venereum –epäilyssä kerätty imusolmukemerkä. Klamydiaviljelyn kuljetusputkia joka on sama kuin viruskuljetusputki (Copan UTM-RT®, sis. n. 1 ml näytteenottopuskuria) ja alumiinivartisia näytteenottotikkuja voidaan tilata näytteiden vastaanotosta puh. 09 191 26309.

Kliinisen mikrobiologian vastuualue
Virologian- ja immunologian osasto / Virologian yksikkö

Versio: 1.11 / 07.03.2011

Laatija: Hilppa Nykyri

Tarkastaja: Jukka Suni 07.03.2011

Hyväksyjä: Maija Lappalainen 07.03.2011

NÄYTEPUTKET KLAMYDIA- TUTKIMUKSIIN

TUTKIMUS- PYYNNÖT	NUKLEIINHAPPO (PCR)		VILJELY
	KL nro	Chlamydia trachomatis U- ChtrNhO 4206 Chlamydia trachomatis ja Neisseria gonorrhoeae U- CtGcNhO 4816	Chlamydia trachomatis - ChtrNhO 4807 Chlamydia trachomatis ja Neisseria gonorrhoeae - CtGcNhO 1738
LAATU	virtsa	tikku	tikku
PUTKI	 GEN-PROBE Aptima Urine Specimen	 GEN-PROBE Aptima Swab Specimen	 COPAN UTM-RT 1 tai 3 ml
HUOM!	Täytetään mustien viivojen väliin	SININEN tikku jätetään putkeen El valkoista liimanpoistotikkua!	Tikku jätetään putkeen